

20 בדצמבר 2010

לכבוד

ח"כ דוד אזולאי

יו"ר ועדת הפנים והגנת הסביבה

הכנסת

שלום רב,

הנדון: הערות להצ"ח התו"ב פרק ועדות הערר - הרכבן, סמכויותיהן ומינוי חבריהן (ס' 34 - 50)

להלן הערות האגודה לזכויות האזרח, במקום - מתכננים למען זכויות תכנון והאגודה לצדק חלוקתי לפרק ועדות הערר – הרכבן, סמכויותיהן ומינוי חבריהן:

כללי - הגשת ההתנגדויות והעררים בתוך מערכת התכנון נותרו האמצעים היחידים למעורבות הציבור בתהליך התכנוני. בחוק החדש קיימת הרעה משמעותית, לעומת החוק הנוכחי, בכלים המוצעים למימוש זכויות בסיסיות אלה למעורבות בהליך התכנוני ונסיגה של מערכת התכנון ממחויבותה להכיל ולאזן בין מגוון רחב של אינטרסים. בשונה מהחוק הנוכחי, החוק החדש מצמצם משמעותית את הזכות של הציבור הרחב להגיש עררים בתוך מערכת התכנון. צמצום זה חוסם את האפשרות להשפיע על ההליך התכנוני ומרחיב משמעותית את ההזדקקות למערכת השיפוטית. לא רק שמערכת זו אינה ערוכה לטיפול בנושאים תכנוניים, אלה שפנייה לבתי המשפט כרוכה במומחיות, ידע ובעלויות גבוהות. בתואנה של יעילות, החוק החדש מבקש, בדרך זו, לצמצם ולהגביל את מעורבות הציבור בהליך התכנוני, כאשר הנפגעים מכך יהיו הציבור הרחב ובמיוחד פרטים וקהילות מוחלשות.

הצ"ח מבקשת לבטל את האפשרות להגשת עררים על ידי הציבור הרחב על החלטות של מוסדות התכנון בכל הנוגע לתכניות המתאר המקומיות שבסמכות הוועדה המחוזית, תכניות על פי סעיף 178 וכן תכנית מתאר כוללנית בהתאם לסעיף 168; אינה מאפשרת הגשת עררים בנוגע לתכניות בסמכות הוועדה המחוזית-מקומית; אינה מאפשרת ערר על פצווי הפקעה במרחב תכנון מקומי-מחוזי; קובעת הרכבי ועדות ערר מצומצמים ביותר, כאשר חלקן של ועדות הערר נדרשות לדון בנושאים תכנוניים עקרוניים; מונעת את האפשרות להגיש עררים לבית המשפט לעניינים מנהליים ועוד.

לפיכך אנו מציעים כדלקמן:

סמכות ועדת הערר הארצית:

1. ועדת הערר הארצית תדון גם בעררים בכל הנוגע לתכניות מתאר מקומיות בסמכות הוועדה המחוזית, לפי סעיף 178 ו-160; וכן תדון בעררים הנוגעים לתכניות בסמכות ועדה מחוזית-מקומית, בהיותן תכניות בעלות השלכות אזוריות נרחבות (לחילופין, ניתן לקיים דיון בערר לתכניות מתאר בסמכות ועדה מקומית-מחוזית גם בוועדת ערר לתכניות).

2. על פי הוראות החוק לא ניתן יהיה לערור על החלטת ועדה מקומית-מחוזית בעניין פיצויי הפקעה. הוראות החוק פוגעות בזכויות הבסיסיות ביותר של אחת מהקהילות המוחלשות ביותר במדינת ישראל החיה בתחום מרחבי התכנון של הועדה המקומית-מחוזית ובה עשרות אלפי אזרחים ערבים בדוויים החיים במרחבים גליליים, בכפרים שאינם מוכרים על ידי המדינה ועל קרקעות הנמצאות במחלוקת. במרחבים אלה מוצעים עשרות פרויקטי פיתוח (מתקני צבא וכבישים), אשר עתידים להפקיע מתושבי הכפרים את בתיהם, מקורות פרנסתם וקרקעותיהם, זאת תוך פגיעה חמורה ביכולתם למצות את זכותם להגנה על רכושם וקניינם. אנו מציעים להרחיב את סמכויות ועדת הערר המחוזית לדון גם בעניין פיצויי הפקעה לגבי מקרקעין המצויים במרחב תכנון מקומי-מחוזי.

סמכויות ועדת ערר לתכניות: הצ"ח מצמצמת מהחוק הקיים לפיו ניתן להגיש ערר לוועדת הערר המחוזית ללא הצורך לבקש רשות וערר שני נוסף לוועדה המחוזית, ופוגעת באפשרות להגיש ערר. הצ"ח דורשת כי הגשת ערר תהיה באישורו של יו"ר ועדת הערר, זאת ללא כל נימוק תכנוני.

הרכב וועדות הערר: על מנת להבטיח שהאינטרסים והפגיעות בקבוצות שונות יילקחו בחשבון בעת הדיון בהן, יש להבטיח כי הרכב וועדות ערר יהיה רחב ויאפשר לקיים דיון עקרוני. יש להרחיב את מספר נציגי הממשלה, להרחיב את מספרם של נציגי הרשויות המקומיות, החברה האזרחית וארגונים מקצועיים.

הוספת יועץ חברתי עובד מדינה: על היועצים השונים ליתן חוות דעת מקצועית ואובייקטיבית. יש חשש שיועץ שאינו עובד מדינה יהיה בניגוד עניינים, על כך עמד גם דו"ח מבקר המדינה בהתייחס למערך זה בות"ל. אנו מציעים כי לפי אותו הגיון שממנים יועץ סביבתי או יועץ תחבורה, ימונה גם יועץ חברתי שיוכל להתייחס להשלכות החברתיות הנובעות מתכנית, ולצרכים החברתיים של מי שחלה עליו התכנית או מושפע ממנה, וכן להנחות את הכנת חו"ד החברתית-קהילתית.

נוסח מוצע לפי סעיפים:

	סעיף בהצ"ח	התיקון המבוקש + הסבר
1	34(א)	יש לשנות את הסעיף כדלקמן: "תוקם ועדת ערר ארצית לתכניות, להיתרים, לפיצויים ולהיטלי השבחה בחוק זה – ועדת הערר הארצית), וזה הרכבה – "
2	34(א)(4)	סעיף חדש: "שלושה נציגי שרים שתמנה המועצה הארצית מקרב נציגי השרים במועצה הארצית, בשים לב למתן ייצוג לצורכי החברה והסביבה."
3	34(א)(5)	סעיף חדש: "שלושה נציגים שתמנה המועצה הארצית מקרב נציגי רשויות מקומיות במועצה הארצית, בשים לב לייצוגן של כלל הרשויות המקומיות."
4	34(א)(6)	סעיף חדש: "נציג הארגונים החברתיים שתמנה המועצה הארצית מקרב חברה."
5	34(א)(7)	סעיף חדש: "נציג הגופים הציבוריים שעניינם בשמירת איכות הסביבה שתמנה המועצה הארצית מקרב חברה."

6	35(א)(3)	סעיף חדש: "לדחות, לאשר או להחליט על התנאים לאישורה של תכנית מתאר מקומית בסמכות ועדה מחוזית לפי סעיף 178; תכנית בסמכות הועדה המקומית-מחוזית."
7	35(א)(4)	סעיף חדש: "לדון ולהחליט בערר על תנאים להפקדת תכנית שקבעה ועדה מחוזית, ועדה מקומית-מחוזית, ועדה מקומית מיוחדת." "
8	35(ב)(5)	יש לשנות את הסעיף כדלקמן: "בערר בעניין תביעה לפיצויים או פיצויי הפקעה – לאשר את החלטת הועדה המקומית-מחוזית או השמאי המכריע, להפחית את הסכום שנקבע בה או להעלותו, או לדחותה;" "
9	35(ב)(9)	סעיף חדש: "בערר על תנאים להפקדת תכנית – לאשר את התנאים שנקבעו, לבטלם או לשנותם; "
10	35(ב)(10)	סעיף חדש: "בערר על דחייתה של תכנית טרם הפקדתה – להחליט על הפקדת התכנית, כפי שאושרה או בשינויים או בשינויים שייקבעו על ידה, לקבוע תנאים להפקדתה או לדחותה;" "
11	35(ב)(11)	סעיף חדש: "בערר בעניין אישור תכנית – לאשר את התכנית כפי שהופקדה, לאשרה בשינויים, לקבוע תנאים לאישורה או לדחותה."
12	35(ג)	יש למחוק את הסעיף.
13	45(א)(6)	סעיף חדש: "נציג שר הבריאות;" "
14	45(א)(7)	סעיף חדש: "נציג שר הרווחה והשירותים החברתיים;" "
15	45(א)(8)	סעיף חדש: "נציג הארגונים החברתיים שימנה שר הרווחה והשירותים." "
16	45(א)(8)	סעיף חדש: "נציג הגופים הציבוריים שעניינם בשמירת איכות הסביבה שימנה השר להגנת הסביבה."
17	46(א)(2)	יש לשנות את הסעיף כדלקמן: "לדון ולהחליט בערר על תנאים שקבעה הועדה המקומית להפקדת התכנית."
18	47(א)(3)	יש לקבוע שכל היועצים יהיו עובדי מדינה.
19	47(א)(3)(ד)	יש להוסיף ס"ק חדש (ד): "יועץ חברתי אחד או יותר". ס"ק (ד) הקיים יהפוך לס"ק (ה).

בכבוד רב ובברכה,

דבי גילד-חיו, עו"ד	נילי ברוך	נדיה מוגילבסקי, עו"ד
האגודה לזכויות האזרח	במקום - מתכננים לזכויות תכנון	האגודה לצדק חלוקתי
052-8282444	052-2224320	054-2007274

העתקים: חברי הועדה המיוחדת להצ"ח התכנון והבניה; ח"כים; יועמ"ש ועדת הפנים